

reproducieren zonder schriftelijke toelating van de uitgever is verboden www.presscopyrights.be

20e jaargang

WICHELEN

De unieke "Heirmanklok" te Wichelen is zeker een bezoek waard

Op zondag 12 augustus 2018 is Morsum Magnificat afgereisd naar Wichelen om de unieke Heirmanklok van naderbij te bekijken. Het woord "klok" zou moeten vervangen worden door "Monument" want, dat is het. Alleen al de werking van dit gigantische mechanisch bewegend monument beschrijven kan alleen in een boekwerk, daarbuiten de duizenden onderdelen die werden gebruikt. Alleen met een bezoek kan men pas écht beseffen hoe enorm het werk moet zijn geweest om dat kunstwerk met al zijn bijkomende randeffecten in één aaneensluitend geheel te laten werken. Buiten de tijd komen ook geografie, jaargetijden, astrologie en astronomie in beweging. Eddy Heirman heeft als vierde generatie de taak op zich genomen om het geheel in werkende staat te onderhouden.

Historiek.

Het was Edgar Heirman, vader van de huidige bezieler Eddy Heirman, die in 1938 in Moerbeke-Waas startte met zijn levenswerk, de bouw van een klok die uiteindelijk, na 16 jaar, in 1954 klaar was. Onderdak voor het immense, unieke kunstwerk werd gevonden in kasteel Walburg in Sint-Niklaas waar de klok in november 1956 door wijlen Koning Boudewijn werd ingehuldigd. In 1977 verhuisde het meesterwerk, mede door toedoen van de toenmalige burgemeester van Brugge, naar het Boudewijn Seapark in Brugge totdat dit werd overgenomen door Spaanse investeerders die geen interesse hadden in de klok zodat de klok eind 2007 "dakloos" werd. Eddy Heirman bewaarde de klok tot 2016 in losse onderdelen, het is tenslotte geen staand klokje dat je in een hoek van de huiskamer zet. Nieuw onderdak werd gezocht en gevonden in de Jeneverstokerij Rubbens in Wichelen. In die "verloren" jaren zat Eddy echter niet stil en waar nodig, renoveerde hij

het levenswerk van zijn vader die in 2002 na een hartaanval overleed.

de jaren '30 was er ook al een Heirmanklok, ook gemaakt door Edgar Heirman, een zo-



In een van de tientallen panelen worden bekende gebouwen afgebeeld zoals de Zimmertoren, het Belfort van Brugge, O.L. Vrouwkathedraal van Antwerpen, de kerk van Waasmunster en die van Moerbeke-Waas -foto inzet EVER-

Reizende klok.

Het is Eddy Heirman, onder-tussen de 4e generatie van uurwerkmakers en jongste zoon van de bouw-er Edgar Heirman die de geïnteresseerde gasten achtergrond informatie geeft over dit unieke uurwerk van maar liefst 8 op 4 meter. Juist voor de WOII in

genaamde "reizende" klok die werd tentoongesteld in ondermeer Oudenaarde, Gent en Lokeren maar deze ging tijdens een vervoer volledig verloren, de aanzet voor Edgar Heirman om aan de vandaag nog bestaande klok te beginnen. De Heirmanklok kreeg ook regelmatig aandacht in de klassieke pers en ook op Wiki-

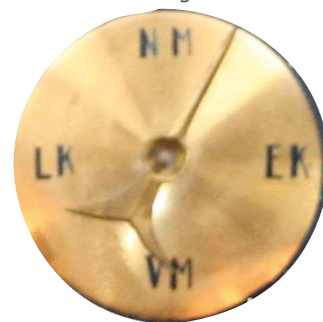
eigen berichtgeving



pedia is er heel wat informatie te vinden.

Meer dan 60 bewegende figuurtjes.

Het was wijlen Koning Boudewijn die in 1956 de klok in het kasteel Walburg in Sint-Ni-



Aanwijzingen van de stand van de Maan is één van de vele details die te zien zijn.

klaas officieel inhuldigde, na de koningskwestie zijn eerste officiële opdracht. Wat deze klok zo uniek maakt in de wereld is het feit dat er meer dan 60 bewegende figuurtjes in zitten, in de Zimmertoren-klok in Lier zijn er bijvoorbeeld maar 5 figuurtjes die bewegen. Wat er ook in de klok te zien is zijn de dagen, de uren in de wereld, de havengetijden, de maanfasen, de seizoenen, de maand en de dagen

van de maand en nog zoveel meer. Het meubel waarin de klok zich bevindt werd begin 1950 gemaakt door mensen van de stad Sint-Niklaas toen de klok mechanisch klaar was.

Dagelijkse bewegingen van de zon.

Er waren méér dan 80.000 onderdelen en deeltjes nodig om de klok samen te stellen die door Edgar zelf gemaakt of bijeen gesprokkeld werden, geen sinecure in oorlogstijd. Aan het plafond voor de Heirmanklok hangt een grote sterrenhemel met niet alleen de sterren maar ook de sterrenbeelden en in het midden de Poolster. Bovenaan de klok is een panorama te zien met verschillende torens van Vlaanderen, zoals het Belfort van Brugge, de Sint-Romboutstoren van Mechelen, de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen, de kerk van Waasmunster en de kerk van Moerbeke-Waas. Zon en maan zijn achter deze torens te zien die daar hun dagelijkse beweging zoals in werkelijkheid volbrengen, waarbij voor de zon in de loop van het jaar de plaats van opkomst verschuift, van Noordoost naar Zuidoost en terug.

Dag en nacht.

Toen een nieuw onderdak voor de klok werd gevonden in Jeneverstokerij Rubbens, duurde het zeven -!- maanden om de klok weer op te bouwen en van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om alle leidingen -die ondertussen toch ook al 70 jaar oud waren- te vervangen zodat de klok momenteel opnieuw in perfecte staat verkeert. De klok zelf loopt dag en nacht, staat dus nooit stil, maar alleen als er geen bezoekers zijn, bewegen de figuurtjes niet.

Achterkant van de klok.

Op het einde van het bezoek kregen de bezoekers ook de gelegenheid om de achterkant van de klok te bekijken zodat ook het mechanische deel van dit pronkstuk aan bod kwam,



foto EVER

Eddy Heirman tijdens de demonstratie, het geeft meteen een beeld van de gigantische afmetingen van de Heirmanklok waarvan nog een deel op de foto niet zichtbaar is.

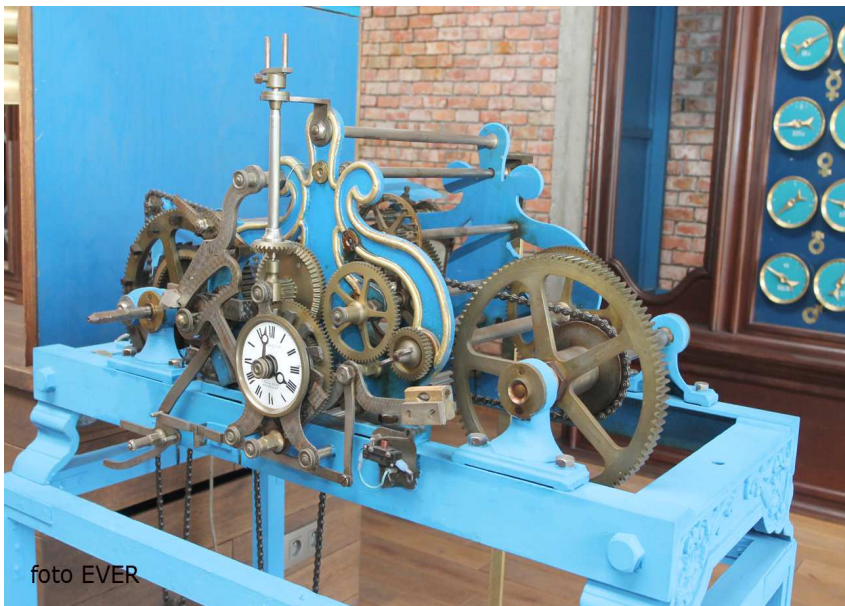


foto EVER

Onder meer dit prachtig stuk mechaniek is een onderdeel van de klok dat op bovenstaande foto niet is te zien.

vooral interessant voor de kenners van mechaniek en elektriciteit.

Ingenieurs en leraren.

Eddy Heirman, zoals zijn vader ook een uurwerkmaker, betrok ook een Universiteit bij de Heirmanklok, toonde een soort -draai-boek dat werd opgesteld, quasi alle onderdelen werden opgenomen, maar veel uitleg heeft Eddy daarover niet gegeven. Achteraf begrijpen we waarom, in een email bericht zegt Eddy daarover " ... Ik heb daar al ingenieurs gehad en leraars van technische scholen die heel goed zijn in boekenklap

maar die er voor de rest niet te veel van kennen ...", einde citaat.

Lutgart Simoens.

Voor de presentatie was er een door Lutgart Simoens ingesproken geluidsband waarin de volledige werking van de klok klaar en duidelijk werd uitgelegd, Eddy Heirman wees met een wel drie meter lange spies, de diverse onderdelen aan die werden besproken. Het geheel van de demonstratie verliep dan ook naar wens van een tiental aanwezige bezoekers, waaronder Morsum Magnificat die afsluit met een bedenking over de elektrische installatie,

Elektrische installatie.

Zoals altijd en overal kijkt Morsum Magnificat ook naar de conformiteit van elektrische installaties, dus ook hier. We verwijzen Eddy naar het feit dat een elektrische 240 Volt motor via een lusterklem met soepele kabel is aangesloten, maar vooral niet met de beschermingsgeleider -aarding- is verbonden -foto inzet-. Helaas zijn er nog meer inbreuken waaruit blijkt dat de elektrische installatie niet volgens artikel 270-271 door een erkend organisme is gekeurd. Eddy reageert via email dat gans de installatie is goedgekeurd, maar verder geen detail of welk organisme de elektrische keuring zou hebben uitgevoerd. Mocht dat zo zijn, dan zijn er na de keuring nog wijzigingen uitgevoerd.

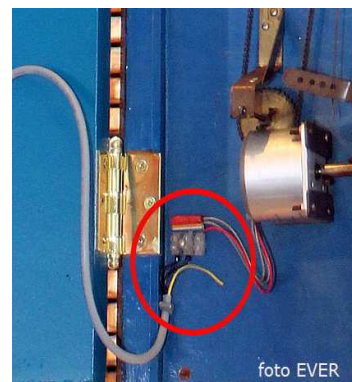


foto EVER

geen aarding !?

Erik Verbeeck